

A Magyarhoni Földtani Társulat 2020. évi tevékenysége – főtitkári jelentés –

A Magyarhoni Földtani Társulat 2020-as éve is a megszokott rend szerint kezdődött – az Elnökség a megválasztásakor lefektetett fő célkitűzések megvalósításán dolgozott:

- a Társulat 172 éves múltjához méltó szakmai programok, hazai és nemzetközi tudományos konferenciák, terepbejárások rendezése;
- az ipari partnerekkel kialakított jó kapcsolatok ápolása és további potenciális támogatók keresése; az elmúlt években elindult szakmai EU-s pályázatok folytatása és egyéb pályázati lehetőségek felkutatása;
- programjaink, rendezvényeink „fiatalbaráttá”, az ifjú szakemberek számára is vonzóvá tétele;
- az egyre kiemeltebb szerepet betöltő ismeretterjesztő tevékenység folytatása, a geológiai örökségek bemutatása és népszerűsítése;
- ismeretterjesztő tevékenységeken, kiadványokon és szakmai rendezvényeken keresztül a földtani kutatás jelentőségének felismertetése a társadalommal és politikai vezetéssel.

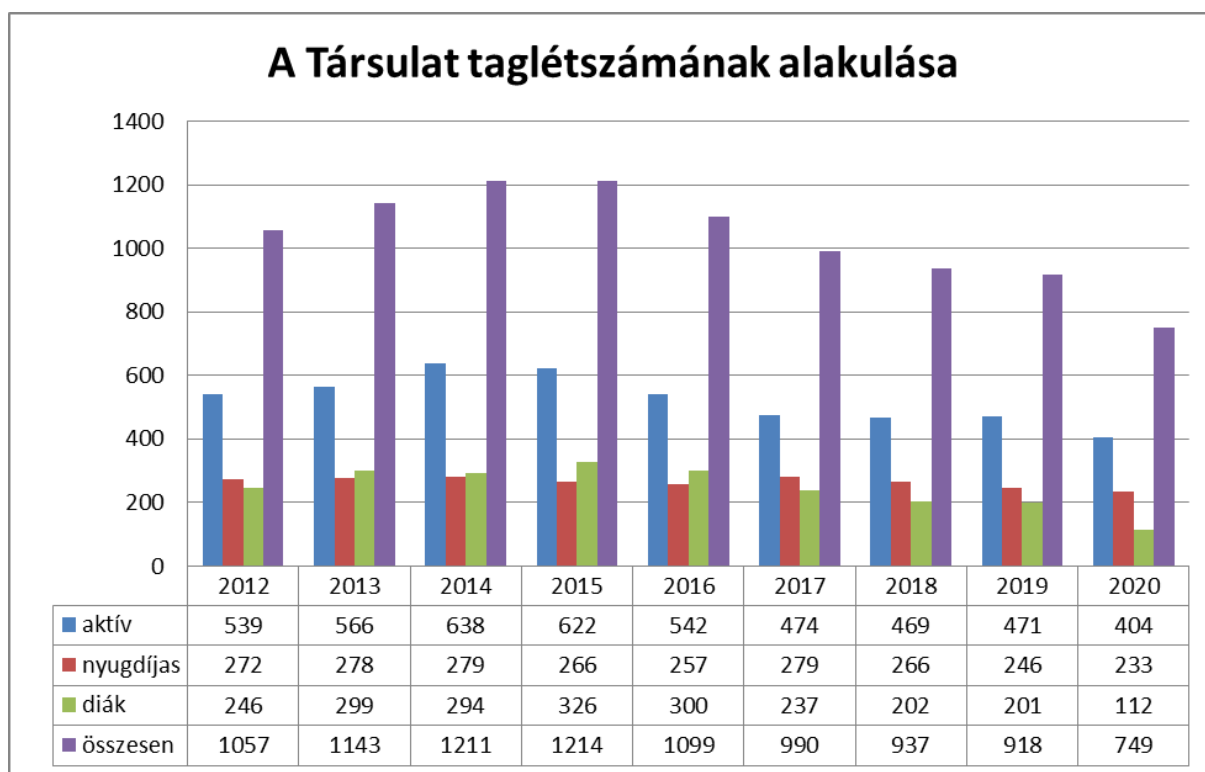
A társulatnak és szakosztályainak, területi szervezeteinek korábbi években megszokott és az elmúlt években megálmodott programjainak jó részét azonban elsöpörte, vagy az online térbe kényszerítette a világon végigsöprő Covid19 nevű koronavírus-betegség. Az elmúlt év e vírus árnyékában zajlott, amely első körben talán túlzott ijedelmet és félelmet váltott ki, de később a kreativitást, a megváltozott helyzethez való gyors alkalmazkodást is meghozta társulatunk számára is.

A társulat tagsága, együttműködő partnerei

A társulat taglétszámát, tagságának megoszlását az elmúlt években az I. táblázat mutatja. 2020 végére taglétszámunk 749 főre csökkent. Ennek oka, hogy a 3 évnél régebb óta tagdíjat nem fizető tagtársaink évi két alkalommal történő fizetési felszólításunkra válaszul vagy önként kiléptek, vagy a titkárság – alapszabályunk értelmében – törölte őket a nyilvántartásunkból. A táblázatban feltüntetetteken kívül a társulatot erősítette még 29 tiszteleti és 5 örökös tag.

2020-ban elhunyt tagtársaink: Füst Antal, Mándy Tamás, Paál Tamás, Pelikán Pál, R. Szabó István, Vincze János dr., Ilkeyné dr. Perlaki Elvira, Barczy Attila, Fehér Tamás, Vitális György.

I. táblázat. A társulat taglétszámának alakulása 2012–2020 között

2020-ban a társulatnak 18 jogi tagja volt:

- ANZO Perlit Kft.,
- Baumit Kft.,
- Biocentrum Kft.,
- Colas Északkő Bányászati Kft.,
- Elgoscár-2000 Kft.,
- Geo-Log Kft.,
- Geoproduct Gyógyító Ásványok Kft.,
- Geoteam Kft.,
- Josab Hungary Kft.,
- Kvarchomok Bányászati és Feldolgozó Kft.,
- Mecsekérc Zrt.,
- Mineralholding Kft.,
- Mol Nyrt. Kutatás Termelés,
- O&GD Central Kft.,
- OMYA Hungária Mészkefeldolgozó Kft.,
- Perlit-92 Bányászati és Feldolgozó Kft.,
- Terrapeuta Kft.,
- Vikuv Vízkutató és Fúró Zrt.

Társulatunknak 2020-ban 34 együttműködő partnere volt:

- Alkalmazott Földtudományi Klaszter,
- Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete,
- Bányászati Együttműködési Fórum,
- Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építőmérnöki Kar,
- Croatian Geological Society,
- Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Kar,
- ELGOSCAR-2000 Környezettechnológiai és Vízgazdálkodási Kft.,
- Eötvös Loránd Tudományegyetem, TTK, Földrajz–Földtudományi Intézet,
- Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság,
- Észak-Dunántúli Nemzetközi Bányászati Klaszter,
- European Association of Geochemistry,
- Geological Society of Romania,
- Környezetvédelmi Szolgáltatók és Gyártók Szövetsége,
- Kuny Domokos Múzeum,
- Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat,
- Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság,
- Magyar Földrajzi Társaság,
- Magyar Geofizikusok Egyesülete,
- Magyar Hidrológiai Társaság,
- Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat,
- Magyar Mérnöki Kamara, Geotechnikai Tagozat,
- Magyar Meteorológiai Társaság,
- Magyar Minerofil Társaság,
- Magyar Természettudományi Múzeum,
- Mátra Csillaga Kft.,
- Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar,
- MTA X. Földtudományok Osztálya,
- Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület,
- Országos Széchenyi Könyvtár (EPA),
- Pécsi Tudományegyetem, Természettudományi Kar,
- Serbian Geological Society,
- SPE HUN szekció,
- Szegedi Tudományegyetem, Természettudományi és Informatikai Kar,
- Szilikátipari Tudományos Egyesület.

Az elnökség szakmai és adminisztratív munkája

2020-ban éves rendes közgyűlésünket – a járványhelyzet miatt – nem tudtuk a szokásos, tavaszi időpontban megtartani, csak majd' fél évvel később (2020. augusztus 28.). Az Elnökség a május 14-én tartott elnökségi ülésen a főtitkári–közhasznúsági jelentést az OBH jelentésével együtt, a Gazdasági Bizottság, az Ellenőrző Bizottság jelentését, valamint a Magyar Föld-

tanért Alapítvány működéséről szóló jelentést elfogadta – ezzel a Társulat törvényi kötelezettségének eleget tett –, majd ezeket a Közgyűlés megerősítette. Az elnökségi (2020. február 12., május 14., augusztus 13., november 18.) és választmányi üléseinket (2020. február 19., november 18.) online formában tartottuk meg.

A társulat aktív szerepet vállalt a Geológusok Európai Szövetségének (European Federation of Geologists, röviden EFG, <http://eurogeologists.eu>) munkájában is. Az EFG Councilban a társulatot Hartai Éva és Szanyi János képviseli.

Az EFG szakmai vezetőségében egy tematikus szakértői panelnek volt magyar vezetője: Szanyi János a „Panel of Experts on Geothermal Energy” szakértői csoportot koordinálta. Hartai Éva a Training course endorsement bírálóbizottság elnöke, valamint az EFG mentorálási bizottságának tagja volt a múlt évben. Az EFG hivatalos lapja, a European Geologist 2020-ban két alkalommal jelent meg. A lap főszerkesztője Hartai Éva tagtársunk.

2019-ben, a Földtudományos forgatagon ötödik alkalommal került bemutatásra az év ásványa (turmalin) és ősmaradványa (Megalodon), valamint megszavazták az év ásványkincsét (andezit) is. Az „Ősvány-projekt”-et az Ásványtan–Geokémiai; az Őslénytani–Rétegtani; valamint az Oktatási és Közművelődési Szakosztály lelkes tagjai vitték sikerre. Az „Év ásványkincse” projektet a Miskolci Egyetem Ásványtani–Földtani Intézete koordinálja. 2020-ban új év ásványa, ősmaradványa, ásványkincse nem lett megválasztva, 2021-ben az elmúlt öt év nyertesei lesznek bemutatva, csokorba szedve.

Pályázatok

A társulat titkársága 2020-ban több hazai pályázatot és támogatási kérelmet állított össze, illetve nyújtott be társulatunk zavartalan működése, rendezvényeink színvonalas megtartása és a Földtani Közlöny megjelentetése érdekében. A sikeres pályázatok a következők voltak:

- A Nemzeti Kulturális Alaphoz (NKA) öt nyertes pályázatot nyújtottunk be: az „Év ásványa” program megvalósításához 700 000 forint, a Földtudományos forgatag megrendezésének támogatására 200 000 forint, az Őslénytani Vándorgyűlés megrendezésének támogatására 800 000 forint, valamint a Lóczy-kötet megjelentetésére 700 000 forint, a Földtani Közlöny megjelentetésének támogatására 900 000 forint támogatást kaptunk. Ezekből az „Év ősványa” program, valamint a Földtudományos Forгатag támogatására kapott összegeket a 2021. évre átcsoportosítottuk. Az Őslénytani Vándorgyűlésre kapott pályázati pénz fel nem használt részét (565 000 Ft-ot) az NKA részére visszafizettük.
- A Magyar Tudományos Akadémia a Földtani Közlöny megjelentetését 150 000 forinttal, a Lóczy-kötet megjelentetését 1 millió forinttal, működésünket pedig 150 000 forinttal támogatta.

2020-ban az EFG kapcsolt partnereként (linked third party) öt pályázat megvalósításában vetünk részt, melyek időtartamát a II. táblázat mutatja. A projektek munkáinak sikeres elvégzésében Babinszki Edit, Kóthay Klára, Kovácsné Kis Viktória, Krivánné Horváth Ágnes, Leskó Máté, Szanyi János, valamint Vári Zoltán tagtársunk működött közre.

II. táblázat. A társulat együttműködésével zajló EFG-pályázatok időtartama

	2020												2021												2022												2023													
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5									
INFACT	█																																																	
ROBOMINERS																																																		
CROWD THERMAL																																																		
REFLECT																																																		
EIT – ENGIE																																																		

INFACT (Innovative, Non-invasive and Fully Acceptable Exploration Technologies): az értékes európai bányászati hagyományok ellenére az EU területén még meglévő ásványvagyton kitermelési lehetősége jelenleg szociális, politikai, anyagi, technikai és fizikai akadályokba ütközik. A projekt célja és feladata: innovatív megoldások kidolgozása ezeknek az akadályoknak a leküzdésére, környezetbarát kitermelési technológiák kifejlesztése és tesztelése. Három teszthelyszín kijelölése Dél-, Közép- és Észak-Európában.

A társulat feladata és szerepe a projektben: 1. együttműködő harmadik partnerként tájékoztatás a projekt eredményekről hírlevelek, körlevelek formájában és web oldalon; 2. a projekthez szükséges publikált adatok szolgáltatása.

A projekt a társulatnak 5000 euro bevételt eredményez a projekt teljes időszaka alatt (2017–2020).

A projekt befejezése: 2020. október 30.

ROBOMINERS (Resilient Bio-inspired Modular Robotic Miner): a projekt célja egy moduláris és újrakonfigurálható „robot-bányász” kifejlesztése a kis és nehezen hozzáférhető telepekhez, amely lehetővé teszi, hogy az EU tagországok hozzáférhessenek az egyébként hozzáférhetetlen vagy gazdaságtalanul kitermelhető ásványi nyersanyagokhoz.

A társulat feladata és szerepe a projektben: 1. együttműködő harmadik partnerként tájékoztatás a projekt eredményekről hírlevelek, körlevelek formájában és web oldalon; 2. adatgyűjtés, adatszolgáltatás országos szinten.

A projekt a társulatnak 7000 euro bevételt fog eredményezni a projekt teljes időszaka alatt (2019–2023).

A projekt befejezése: 2023. május 31.

CROWDTHERMAL (Community-based development schemes for geothermal energy): a projekt célja elérni, hogy az európai közösségek közvetlenül részt vehessenek a geotermikus fejlesztésekben, az alternatív közösségi finanszírozási módszerek és a társadalmi szerepvállalás révén. A projekt első lépésben a geotermikus projektek és technológiák átláthatóságán kíván javítani azzal, hogy közvetlen kapcsolatot teremt a geotermiában érdekelt szereplők és a társadalom között. Foglalkozik a társadalom részéről felmerülő aggályokkal, amelyek a különböző geotermikus technológiákkal kapcsolatban merülnek fel.

A társulat feladata és szerepe a projektben: 1. együttműködő harmadik partnerként tájékoztatás a projekt eredményekről hírlevél, körlevelek formájában és web oldalon; 2. adatgyűjtés, adatszolgáltatás országos szinten.

A projekt a társulatnak 8750 euro bevételt fog eredményezni a projekt teljes időszaka alatt (2019–2022).

A projekt befejezése: 2022. augusztus 31.

REFLECT (Redefining geothermal fluid properties at extreme conditions to optimize future geothermal energy extraction): a projekt célja, hogy elkerülhetővé tegye a geotermikus fluidumokkal kapcsolatos kémiai problémákat, ahelyett, hogy kezelni kelljen ezeket. Ehhez a geotermikus rendszerekben lévő fluidumok fizikai és kémiai tulajdonságainak alapos ismeretére van szükség, amely jelenleg nem minden esetben áll rendelkezésre, az in situ mintavételezés szélsőséges körülményei között.

A társulat feladata és szerepe a projektben: 1. együttműködő harmadik partnerként tájékoztatás a projekt eredményekről hírlevél, körlevelek formájában és web oldalon; 2. adatgyűjtés, adatszolgáltatás országos szinten.

A projekt a társulatnak 7893,75 euro bevételt fog eredményezni a projekt teljes időszaka alatt (2020–2022).

A projekt befejezése: 2022. december 31.

ENGIE – EIT (Encouraging Girls to Study Geosciences and Engineering): az Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT RawMaterials) Nyersanyag-közössége támogatja ezt a projektet, amelynek célja a 13–18 éves lányok érdeklődésének felkeltése a geotudományok és a kapcsolódó mérnöki tudományok iránt. A projekt célja, hogy elősegítse a nemek közötti egyensúly megteremtését ezeken a területeken. A projekt középpontjában a középiskolás lányok állnak, mivel a pályaválasztással kapcsolatos döntéseket ebben a korban hozzák meg. A projekt során nemzetközi együttműködésben különböző tevékenységeket hangolnak össze, amelyek között vannak családi rendezvények, szabadtéri programok, iskolai tudományos klubok, bányalátogatások, mentori programok, nemzetközi diákkonferenciák, publikációs lehetőségek, nyári kurzusok természettudományokat oktató tanárok számára és oktatási anyagok előállítására.

A társulat feladata és szerepe a projektben: 1. együttműködő partnerként tájékoztatás a projekt eredményekről hírlevél, körlevelek formájában és web oldalon; 2. kérdőíves felmérések, programok szervezése.

A projekt a társulatnak 12 000 euro bevételt fog eredményezni a projekt teljes időszaka alatt (2020–2022).

A projekt befejezése: 2022. december 31.

A társulat gazdálkodása

A társulat gazdálkodásának részletes adatait a Gazdasági Bizottság beszámolója, illetve az egyszerűsített éves beszámoló és közhasznúsági melléklet mutatja be. Néhány általános megjegyzést azonban érdemes kiemelni:

- A társulat a 2020. évben – az elmúlt két év körülbelül 4–4 milliós nyereségével ellentétben – sajnos veszteséggel zárt. A világra szabaduló koronavírus-járvány mind a bevételeinket növelő programokat, mind a pályázatokat elsöpörte.
- Az éves bevétel (21 313 eFt) megoszlása: tagdíjbefizetések (természetes személy és jogi) 40,5%; szponzori díjak és támogatások (cégek és tagtársak) 22,2%; rendezvények 7%; egyéb (működési, pályázatok stb.) 30,3%.
- Az éves kiadások (24 883 eFt) megoszlása: rendezvények 2,4%; Földtani Közlöny 19,4%; működési kiadás 78,2%.
- Veszteség 14,3%.

A társulat 2020-ban megjelent kiadványai, kisfilmjei

Földtani Közlöny 150/1–4. jubileumi száma

Babinszki Edit, †Horváth Ferenc (szerk.) 2020: A Balaton kutatása Lóczy Lajos nyomdokán. Budapest, Magyarhoni Földtani Társulat, 339 p.
ISBN: 978-963-8221-79-7

Bosnakoff Mariann, Szives Ottilia, Főzy István (szerk.) 2020: 23. Magyar Őslénytani Vándorgyűlés – Program, előadás kivonatok
ISBN 978-963-8221-80-3

Török Ákos, Görög Péter, Puzder Tamás (szerk.) 2020: 3. Meddő-Hulladék (másodnyersanyag) konferencia, (Mérnökgeológia-közetmechanika kiskönyvtár, ISSN 1789-0454; 24.)
ISBN: 978-963-8221-77-3

11 darab ismeretterjesztő kisfilm: 1 darab az ENGIE projekt népszerűsítésére és 10 darab (*Köbe zárt világok* sorozat) a geológia népszerűsítésére. Ez utóbbi epizódjai:

- Budapest felszín alatti vizei
- Régi bányák új köntösben
- A Kárpát-medence vulkánjai
- Stabilizotópokkal a klímaváltozás nyomában
- Fosszilis energia
- Dinók a Bakonyban
- Földtani veszélyforrások – Tűzhányók
- Budapest barlangjai
- A bányászat jövője
- Geotermia

A Földtani Közlöny

A Földtani Közlöny 2020-ban ünnepelte fennállásának 150. évfordulóját. A jubileumot az elmúlt 150 év hazai földtudományi eredményeit bemutató cikksorozattal ünnepelte folyóiratunk.

A Földtani Közlöny 2017-től Open Journal Systems szoftver segítségével jelenik meg, amely lehetővé teszi a cikkek beküldését az erre kialakított online felületre, támogatja a szerkesztési munkafolyamatokat és az online publikálást. Az MTA Könyvtárával kötött megállapodás értelmében a cikkek DOI-val lettek ellátva, ami online elérhetőségüket biztosítja hosszútávon, továbbá a bibliográfiai adatok bekerülnek a CrossRef DOI regisztrációs ügynökség adatbázisába.

Az éves tagdíj befizetése esetén a Közlöny 2015-től ingyenes online elérhetőségét követően a nyomtatott példányok előfizetőinek száma drasztikusan visszaesett és a kinyomtatott példányok száma is jelentősen csökkent. A Közlöny költségeinek finanszírozását az előfizetők számának jelentős csökkenése miatt pályázati forrásokkal (NKA, MTA) kell kiegészíteni.

Jelenleg a Közlönynek összesen 137 előfizetője van, ebből 41 fő aktív (7500 Ft/év előfizetési díjjal), 2 fő diák, 23 fő nyugdíjas (5500 Ft/év előfizetési díjjal) és 71 intézményi előfizető (10000 Ft/év előfizetési díjjal). A Földtani Közlönnyel ingyenesen kapják a tiszteleti és az örökös tagok (34 fő), a Közlöny szerkesztőbizottságának tagjai (9 fő), valamint a könyvtárak és a társulat jogi tagjai (összesen 54 intézmény).

Ugyanakkor, a Földtani Közlöny online elhelyezése az Elektronikus Periodika Adattárban (EPA) jelentősen megnövelte a kiadvány olvasottságát.

Új programjaink, programsorozataink

A társulat 2018-ban kezdte el szervezni szakmai továbbképzéseit. Nyolc, kurrens szakmai témából álló kurzuscsomagot állítottunk össze. Ezeknek a továbbképzéseknek a célja, hogy a földtudományok gyakorlati alkalmazásához naprakész információkat adjon át, és bemutassa ezek legfontosabb, a gyakorlati feladatok megoldásához legjobban illeszthető alkalmazásait. A társulat a kurzusok lebonyolítását cégekhez kihelyeztetten, illetve egyéb helyszínen is vállalja. 2020-ban a Mecsekérc Zrt. a „Mélyfúrási geofizikai szelvények geológus szemmel” című kurzuscsomagot vette igénybe.

A társulat rendezvényei

A társulat 2020-ban egy rendezvényt bonyolított le központi (elnökségi) szervezésben, 2020. augusztus 28-án a 170. Rendes Közgyűlést, Budapesten. A koronavírus-járvány miatt összesen 41 fő vett részt rajta.

Ezen felül 2 területi szervezet és 10 szakosztály további terepbejárásokat, előadóüléseket is szervezett. Ezen eseményeket és a rajtuk résztvevők számát a III. táblázat foglalja össze.

III. táblázat: A társulat területi szervezeteinek és szakosztályainak 2020. évi rendezvényei

Területi Szervezet / Szakosztály	Kiemelt rendezvény		Terepbejárás		Előadói ülés		Összesen	
	száma	részvevők száma	száma	részvevők száma	száma	részvevők száma	száma	részvevők száma
Alföldi Területi Szervezet							0	0
Dél-Dunántúli Területi Szervezet							0	0
Észak-Magyarországi Területi Szervezet					1	24	1	24
Közép- és Észak-Dunántúli Területi Szervezet*							0	0
Budapesti Területi Szervezet és Általános Földtani Szakosztály			1	44			1	44
Agyagásványtani Szakosztály és Ásványtan–Geokémiai Szakosztály	1	70			2	57	3	127
Geomatematikai és Számítástechnikai Szakosztály					1	18	1	18
Mérnökgeológiai és Környezetföldtani Szakosztály	1	44					1	44
Nyersanyagföldtani Szakosztály					2	29	2	29
Oktatási és Közművelődési Szakosztály	1	50			1	30	2	80
Őslénytani és Rétegtani Szakosztály	1	51			1	25	2	76
ProGEO Földtudományi Természetvédelmi Szakosztály			1	915	4	82	5	997
Tudománytörténeti Szakosztály					2	27	2	27
Ifjúsági Bizottság							0	0

*a tagság inaktivitása miatt jelenleg „alvó” területi szervezetként funkcionál

A fenti táblázatban szereplő néhány rendezvényt az alábbiakban szeretnék kiemelni (a teljesség igénye nélkül), a területi szervezetek és a tematikus szakosztályok titkárainak jelentései alapján:

Alföldi Területi Szervezet

Az Alföldi Területi Szervezet 2020-ban – figyelembe véve a kialakult pandémiás helyzetet – nem tartott rendezvényeket. A rendszeres, éves fő programként szolgáló NosztalGeo rendezvényről a szervezet vezetősége úgy döntött, hogy azt elhalasztja, pontosabban 2020-ban nem tartja meg. Ennek az a legfőbb indoka, hogy bár technikailag lehetséges volna a nagyrendezvényt online formában megtartani, ilyen formában azonban a rendezvény nem tudja betölteni egyik, ha nem a legfontosabb funkcióját, hogy összehozza a fiatal és már régebb óta fiatal kollégákat egy személyes és részben kötetlen találkozóra.

Más, online előadás megrendezésére sem került sor.

Dél-Dunántúli Területi Szervezet

A Dél-Dunántúli Területi Szervezet 2020-ban – figyelembe véve a kialakult pandémiás helyzetet – nem tartott sem személyes részvételi, sem online szakmai rendezvényt. A tervezett rendezvények halasztásra kerültek.

Észak-Magyarországi Területi Szervezet

Az Észak-Magyarországi Területi Szervezet tagjai folytatták szép hagyományukat, kerek születésnapjukat ünneplő, idős kollégák – a 90 éves Némédi Varga Zoltán, a 80 éves Hajdúné Molnár Katalin, Kárpáti Istvánné, Szlabóczky Pál és Szokolai György, valamint a 75 éves Gasztonyi Éva – köszöntését a Szent Iván éji vacsora keretében.

Budapesti Területi Szervezet és Általános Földtani Szakosztály

Az elmúlt évekhez hasonlóan az Általános Földtani Szakosztály és az MTA X. osztály Szedimentológiai Albizottsága idén is megrendezte közös őszi terepbejárást (Kókay terepi napokat), melyre ezúttal a Bükk hegységben került sor. A 2020. október 09–10. között megtartott kirándulás során olyan feltárásokat tekintettek meg, amelyekben a látható szerkezetek eredete és magyarázata kérdéses volt. A feltárások Bükkzsérc mellett, illetve Eger melletti Almár völgyben és a bátori Laskó-völgy környékén voltak, valamint megtekintették a Nekézsenyirátolódást és a hozzá kapcsolódó szerkezeteket, üledékszerkezeteket is. A közös megfigyelések hozzájárultak a bükki rétegsorok és azok deformációinak jobb megértéséhez.

Agyagásványtani Szakosztály és Ásványtan–Geokémiai Szakosztály

A 2020-as évben az Ásványtan–Geokémiai Szakosztály és az Agyagásványtani Szakosztály programjai teljes mértékben megegyeztek a járvány miatt beszükkült mozgástér miatt. Az év még a megszokott módon indult a konferenciabeszámoló–konferenciabeharangozó, 2020-as évköszöntő előadással, január 13-án, amelyre a szokásos módon, az ELTE Ásványtárában került sor, 10 konferencia-beszámolóval és 5 konferencia beharangozóval, konferencia posztterekkel is kiegészítve.

Pósfai Mihály főszervezésében, a korábbi évekhez hasonló színvonalon és résztvevőszámmal került megrendezésre, január 17–18-án a 15. Téli Ásványtudományi Iskola az MTA GÁK Nanoásványtani Albizottsága és a Pannon Egyetem, valamint szakosztályaink közreműködésével, a veszprémi VEAB Székházban. A rendezvény kiemelt meghívott előadója Joshua Feinberg professzor (University of Minnesota) volt, aki a Mineralogical Society of America Distinguished Lecturer Tour keretében tartott két előadást. A másfél napos rendezvényen összesen 17 előadás hangzott el.

Az éves, klasszikus zárórendezvényre online került sor november 26-án, itt összesen 12 felszólalás jellegű beszámolóban ismerhették meg a földtudományok és környezettudományok területén is tevékenykedő egyetemek éves képzési és rekrutációs tevékenységét, illetve online oktatásban szerzett tapasztalatait. Kiemelendő, hogy talán az egyetlen előnyeként az online szervezésnek, először csatlakoztak be a kolozsvári kollégák is a rendezvénybe.

Az Agyagásványtani Szakosztály vezetősége – Budai Tamás elnöki köszöntésén (Földtani Közlöny, 2020, 150/3, pp. 367–368) és Papp Gábor és társai Földtani Közlönyben megjelent összeállításán (Nemecz Ernő és a Magyarhoni Földtani Társulat, Földtani Közlöny, 2020, 150/3, pp. 369–374) túlmenően – egy agyagokhoz kötődő irodalmi válogatással köszöntötte Nemecz Ernő professzort, a Szakosztály tiszteleti elnökét 100. születésnapja alkalmából. A professzor ezen túlmenően, a társulatért végzett munkája és elkötelezettsége elismeréseként a társulat Kubinyi Ágoston emlékérmében is részesült 2020-ban.

Végül, az ÁGSZ tudományterületileg megörökítendő eseményként értékeli (de statisztikájába nem vette bele) a 2020. március 6-án megtartott, Herman Ottó Múzeum Ásványtárának 40. születésnapja alkalmából rendezett előadónapot, melynek szervezői a HOM, a Miskolci Egyetem Ásványtani–Földtani Intézete, a Társulat Észak-Magyarországi Területi Szervezete, és az MTA Miskolci Akadémiai Bizottság Bányászati, Föld- és Környezettudományi Szakbizottsága voltak. A nagy sikerű, egész napos rendezvényen a köszöntők után 10 előadás hangzott el, és a jeles alkalomból tanulmánykötet is megjelent, mely elérhető a Herman Ottó Múzeum honlapján (https://hermuz.hu/wp-content/uploads/2020/04/HOMAT40_.pdf).

Geomatikai és Számítástechnikai Szakosztály

A szakosztály a 2020. évben egy előadóülést tartott, március 16-án: Természeti folyamatok geostatistikai modellezése – Füst Antal emlékülés. Az emlékülésen 18-an vettek részt. Az emlékülés előtt a „*Víz izotópok térbeli eloszlása európai csapadékban – különös tekintettel az Adria–Alföld páraáramlási útvonalra*” című, az NKFIH által támogatott szlovén–magyar projekt záró-projektbeszámolója zajlott. A projektben létrehozott adatbázisok és tudományos eredmények intenzíven kapcsolódtak a geostatistika témaköréhez.

A vezetőség elhalasztotta a 2021-es GeoMATEs konferenciát 2022-re, a COVID járványhelyzet miatt és helyette 2021-ben egy online konferenciát szervez az ISZA szervezőivel közösen, melynek célja kifejezetten a fiatalok megszólítása.

Mérnökgeológiai és Környezetföldtani Szakosztály

A Mérnökgeológiai és Környezetföldtani Szakosztály legfontosabb 2020. évi rendezvénye, a még 2019-ben tervezett, 3. Meddő-Hulladék (másodnyersanyag) konferencia volt. A konferenciát a Környezetvédelmi Szolgáltatók és Gyártók Szövetségének és a BME Geotechnika és Mérnökgeológia Tanszék támogatásával szervezte. A konferencia január 23-án volt, 11 előadás hangzott el és poszterelőadások is készültek. A konferencián elhangzott előadások jelentős része ismét egy kötetben jelent meg.

A szakosztály 2020-ra tervezett programjait alapvetően befolyásolta a vírushelyzet, így nem tudták megszervezni a szokásos előadóüléseiket. Az előadóülések és konferencia helyett így egy Mérnökgeológia kötetben gyűjtötték össze a témakörbe tartozó jelentős publikációkat.

Nyersanyagföldtani Szakosztály

A Nyersanyagföldtani Szakosztály a 2020-as évre elsősorban előadóüléseket tervezett, melyeket a korábbi hagyományaiknak megfelelően az Eötvös Loránd University Student Chapter of the Society of Economic Geologists (ELUSCSEG) diákszervezettel közösen szervezték meg. A pandémia miatt végül csak két előadást tudtak megszervezni, még az év elején. Ezeken felül a szakosztály elnöksége többször egyeztetett a jövőbeni tervekről, melyek között – a járványhelyzetre is tekintettel – szabadtéri, terepi programsorozat is szerepel, diákoknak szóló verseny mellett. Mindezekkel a szakosztály célja a szakterület és a kurrens, hazai eredmények megismertetése mellett a fiatalok bevonása is.

Oktatási és Közművelődési Szakosztály

Két nagyrendezvény szervezésében vett részt a szakosztály: a XIII. Országos Középiskolai Földtudományi Diákkonferencia középiskolások számára, földtudomány és energia témakörben, március 6–7-én, Miskolcon; valamint az Ásványtani, kőzettani és geokémiai felsőoktatási műhelyeink éves találkozója – online munkaülésén. Ezen kívül az Év ősványa program szervezésében, lebonyolításában vállalt jelentős szerepet, egyéb nagyrendezvényekhez kapcsolódó programokkal (idén ez csak a Geotóp Napok volt és a Kutatók Éjszakája online térben), rajzpályázat és vándorkiállítás szervezésével (rajz és fotó), ismeretterjesztő cikkek írásával, előadások tartásával. A szakosztály elindította a Juhász Árpád Geológus Szakkört az ELTE-vel közös szervezésben és részt vállalt az ENGIE program lebonyolításában is. A vezetőség tagjai nagyrészt közművelődési tevékenységeket is folytatnak, ahol mindenki képviselte a szakosztályt, előadás tartásával, kiállítás készítésével, kirándulások vezetésével, ismeretterjesztő cikk írásával.

Őslénytani és Rétegtani Szakosztály

2020. szeptember 25-én immár 23. alkalommal rendezte meg az MFT Őslénytani és Rétegtani Szakosztálya a Magyar Őslénytani Vándorgyűlést, amelyhez azonban most, első alkalommal – a járványhelyzet miatt – nem kapcsolódott terepi program. A résztvevők száma idén 51 fő volt, akik bemutatták az elmúlt év legérdekesebb őslénytani eredményeit.

A vándorgyűlésen kívül márciusban került megrendezésre a „Paleo Percek” előadóülés az ELTE Őslénytani Tanszékén.

ProGEO Földtudományi Természetvédelmi Szakosztály

A szakosztály folytatta az országos geotóp adatbázis létrehozására irányuló törekvések koordinálását, az adatbázis szerkezetének kialakítását, létrehozását. Sajnos az ehhez kapcsolódóan tervezett terepi program – amely során az adatlapok terepi tesztelését végezték volna – már a járványhelyzet miatt nem került megrendezésre.

A szakosztály tervbe vette egy földtudományi természetvédelemmel foglalkozó tematikus folyóirat különszám szerkesztését, annak koordinálását, amelyet a Földtani Közlöny különszámaként kíván megjelentetni. Az ezzel kapcsolatos egyeztetések, szerkesztői munka megkezdődött.

Folytatódtak a tematikus előadások, amelyben nevezetes, vagy tudománytörténetileg is jelentős védett földtani értékeket, helyszíneket mutattak be (március 3-án és 5-én). Egy tematikus szakosztályülés során (március 5-én) folytatták a védett területek nevének helyesírásával foglalkozó ad hoc bizottság munkáját, amely azonban az ülést követő egyeztetések során elakadt, egyelőre nincs továbblépés.

A szakosztály már hagyományosnak számító nagyrendezvénye, a Geotóp Nap(ok) rendezvényei 2020-ban a járványhelyzet ellenére is 17 helyszínen valósulhattak meg (október 3-án, 4-én és 10-én), és hozzávetőlegesen 915 érdeklődő látogatót, túrázót vonzottak az ország nevezetes geotópjain, ahol szakavatott vezetők várták az érdeklődőket.

Tudománytörténeti Szakosztály

A Tudománytörténeti Szakosztály – a kialakult járványhelyzet miatt – csupán két előadóülést tudott megszervezni 2020-ban, melyeken Vadász Elemérről, az Eötvös Loránd-emlékévről, valamint Nyugat-Mongólia Vízrajzi érdekességeiről hallhattak előadásokat az érdeklődők.

Ifjúsági Bizottság

Az Ifjúsági Bizottság minden programja – a kialakult járványhelyzet miatt – elmaradt, illetve későbbre tolódott.

A társulat 2020. évi kiemelt eredményei

- Szakmai szempontból a társulat – a pandémiás helyzetre tekintettel – a korábbi évekkal összehasonlítva szegényebb, de a körülményekhez képest tartalmas évet tudhat maga mögött.
- Öt EFG-projekt (INFACT, ROBOMINERS, CROWD THERMAL, REFLECT, ENGIE – EIT), 6 hazai pályázat (3 Nemzeti Kulturális Alap, 3 Magyar Tudományos Akadémia) feladatait sikerült elvégezni. További két nyertes NKA-pályázat került átcsoportosításra a 2021-es évre.
- A társulat egyetlen központi rendezvényen körülbelül 41 fő; a szakosztályok és területi szervezetek előadóülésein, terepbejárásain és egyéb rendezvényein körülbelül 1466 fő vett részt.

A felsorolt adatokat összegezve, a Társulat 2020-as, részben online rendezvényein körülbelül 1500 érdeklődő volt jelen.

- A Földtani Közlöny 4 jubileumi száma kiváló minőségben, színvonalas cikkekkel jelent meg. Köszönet illeti a cikkek szerzőt, lektorait, a főszerkesztőt és a Szerkesztőbizottság tagjait.
- A társulat honlapja, a Földtani Közlöny honlapja; továbbá az „EU H2020 projektek”, a „Geotóp Nap”, a „Gyűjthető múlt”, a „Földtani örökbefogadás” és az „Év ásványkincse” honlap önálló oldalainak gondozása is folyamatosan zajlik.

Köszönetnyilvánítás

Ezúton is szeretnék köszönetet mondani a területi szervezetek, a szakosztályok és a bizottságok elnökeinek, titkárainak és tagjainak, továbbá önkéntes tevékenységet végző tagtársainknak, valamint a titkárság dolgozóinak a 2020-ban – ebben az igen nehéz évben – elvégzett munkájukért.

Budapest, 2020. április 23.

Babinszki Edit
főtitkár